

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

P7_TA(2013)0179

Wpływ kryzysu finansowego i gospodarczego na prawa człowieka

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wpływu kryzysu finansowego i gospodarczego na prawa człowieka (2012/2136(INI))

(2016/C 045/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wspólny komunikat Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2011 r. zatytułowany „Prawa człowieka i demokracja w centrum działań zewnętrznych UE – dążenie do bardziej skutecznego podejścia” (COM(2011)0886),
- uwzględniając strategiczne ramy UE i plan działania dotyczące praw człowieka i demokracji (11855/2012), przyjęte przez Radę do Spraw Zagranicznych w dniu 25 czerwca 2012 r.,
- uwzględniając wytyczne Unii Europejskiej w zakresie praw człowieka,
- uwzględniając wnioski ze szczytu grupy G20, który odbył się w Los Cabos (Meksyk) w dniach 18–19 czerwca 2012 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 13 października 2011 r. pt. „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian” (COM(2011)0637),
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 27 stycznia 2012 r. pt. „Handel, wzrost gospodarczy i rozwój – Dostosowanie polityki handlowej i inwestycyjnej do sytuacji krajów najbardziej potrzebujących” (COM(2012)0022),
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych (ICCPR) oraz Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych (ICESCR),
- uwzględniając wnioski Rady do Spraw Ogólnych z dnia 24 września 2012 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ S-10/1 z dnia 23 lutego 2009 r. w sprawie wpływu światowych kryzysów gospodarczych i finansowych na powszechną realizację praw człowieka i skuteczne korzystanie z nich,
- uwzględniając Konferencję ONZ w sprawie Światowego Kryzysu Finansowego i Gospodarczego oraz jego Wpływu na Rozwój, która odbyła się w Nowym Jorku w dniach 24–26 czerwca 2009 r., oraz przyjęty w jej ramach dokument podsumowujący (zgodny z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ 63/303 z dnia 9 lipca 2009 r.),
- uwzględniając deklarację milenijną ONZ z dnia 8 września 2000 r. w sprawie milenijnych celów rozwoju ⁽¹⁾,
- uwzględniając rzymskie zasady na rzecz trwałego globalnego bezpieczeństwa żywnościowego przyjęte podczas Światowego Szczytu Żywnościowego, który odbył się w Rzymie w dniach 16–18 listopada 2009 r.,
- uwzględniając sprawozdanie ONZ z 2009 r. sporządzone przez ówczesnego niezależnego eksperta ONZ ds. praw człowieka i skrajnego ubóstwa Magdalenę Sepúlvedę Carmonę, obecnie specjalną sprawozdawczynią ds. skrajnego ubóstwa i praw człowieka,
- uwzględniając sprawozdanie Raquel Rolnik, specjalnej sprawozdawczynie ONZ ds. odpowiednich warunków mieszkaniowych jako elementu prawa do odpowiedniego poziomu życia oraz do niedyskryminacji w tym kontekście, z dnia 4 lutego 2009 r.,

⁽¹⁾ <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm>

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

- uwzględniając strategiczną notatkę informacyjną ONZ nr 07 z października 2012 r. sporządzoną przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. prawa do żywności Oliviera de Schuttera oraz specjalną sprawozdawczynię ONZ ds. skrajnego ubóstwa i praw człowieka Magdalenę Sepúlvedę Carmonę pt. „Underwriting the poor – A Global Fund for Social Protection” („Ubezpieczenie dla osób ubogich – światowy fundusz na rzecz ochrony socjalnej”),
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie wpływu światowego kryzysu finansowego i gospodarczego na kraje rozwijające się oraz na współpracę na rzecz rozwoju ⁽¹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 listopada 2010 r. w sprawie praw człowieka oraz norm społecznych i środowiskowych w międzynarodowych umowach handlowych ⁽²⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie strategii wolności cyfrowej w polityce zagranicznej UE ⁽³⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie inwestowania w przyszłość – nowe wieloletnie ramy finansowe (WRF) na rzecz Europy konkurencyjnej, zrównoważonej i sprzyjającej integracji społecznej ⁽⁴⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie kryzysu finansowego, gospodarczego i społecznego: zalecenia dotyczące środków i inicjatyw do podjęcia ⁽⁵⁾,
  - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 13 października 2011 r. pt. „Przyszłe podejście do wsparcia budżetowego UE na rzecz państw trzecich” (COM(2011)0638),
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 października 2012 r. w sprawie programu działań na rzecz zmian – przyszłość polityki rozwojowej UE ⁽⁶⁾,
  - uwzględniając globalny raport z monitoringu (2012) z dnia 20 kwietnia 2012 r. przedstawiony przez Bank Światowy i Międzynarodowy Fundusz Walutowy,
  - uwzględniając wspólne sprawozdanie Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) i Banku Światowego z dnia 19 kwietnia 2012 r. pt. „Inventory of Policy Responses to the Financial and Economic Crisis” („Spis reakcji politycznych na kryzys finansowy i gospodarczy”),
  - uwzględniając sprawozdanie Międzynarodowej Organizacji Pracy z dnia 29 kwietnia 2012 r. dotyczące świata pracy pt. „Better Jobs for a Better Economy” („Lepsze miejsca pracy dla lepszej gospodarki”),
  - uwzględniając sprawozdanie Międzynarodowej Organizacji Pracy pt. „Global employment trends for youth 2012” („Światowe tendencje w zatrudnieniu ludzi młodych 2012”) z maja 2012 r.,
  - uwzględniając art. 48 oraz art. 119 ust. 2 Regulaminu PE,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinię Komisji Rozwoju (A7-0057/2013),
- A. mając na uwadze, że chociaż kryzys finansowy i gospodarczy dotyka w różnym stopniu wszystkie regiony na świecie, w tym Unię Europejską, to jednak niniejsza rezolucja odnosi się do oceny wpływu kryzysu finansowego i gospodarczego w krajach trzecich, koncentrując się głównie na krajach rozwijających się i najsłabiej rozwiniętych;
- B. mając na uwadze, że kryzys finansowy i gospodarczy w rzeczywistości jest światowym kryzysem systemowym oraz splótł się z wieloma innymi kryzysami, jak kryzys żywnościowy, środowiskowy i społeczny;
- C. mając na uwadze, że kryzys wpływa niekorzystnie nie tylko na prawa gospodarcze i społeczne, lecz także na prawa polityczne, gdy rządy w niektórych przypadkach ograniczają wolność słowa lub wolność zrzeszania się w kontekście rosnącego niezadowolenia i trudności gospodarczych, co pokazały w szczególności protesty ludowe, takie jak te, do których doszło w 2011 r. w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie;

⁽¹⁾ Dz.U. C 4 E z 7.1.2011, s. 34.

⁽²⁾ Dz.U. C 99 E z 3.4.2012, s. 31.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0470.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 380 E z 11.12.2012, s. 89.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 33 E z 5.2.2013, s. 140.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0386.

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

- D. mając na uwadze, że prawa obywatelskie i polityczne są zagrożone z powodu brutalnego tłumienia protestów społecznych w wielu krajach na świecie; podkreśla, że prawo do informacji i prawo do udziału w decyzjach podejmowanych przez rząd, a dotyczących środków zwalczania kryzysu, muszą być respektowane;
- E. mając na uwadze, że choć wpływ kryzysu na prawa obywatelskie i polityczne musi jeszcze zostać poddany ocenie, jasne jest już, że zastrzył on niepokoje społeczne, prowadząc często do gwałtownych represji, i zwielokrotnił liczbę przypadków łamania praw podstawowych, takich jak wolność słowa i prawo do informacji;
- F. mając na uwadze, że kryzys finansowy i gospodarczy uderzył w kraje rozwijające się i najsłabiej rozwinięte, co objawiło się głównie obniżeniem popytu na eksport z tych krajów, wysokim poziomem zadłużenia, ryzykiem ograniczenia napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) oraz zmniejszeniem oficjalnej pomocy rozwojowej, wpływając także na prawa człowieka, gdyż mniejsza jest dostępność zasobów umożliwiających zapewnienie praw społecznych i gospodarczych, a coraz więcej osób popada w ubóstwo;
- G. mając na uwadze, że światowy kryzys gospodarczy zdecydowanie wpłynął na stopę życiową w świecie rozwijającym się w ciągu ostatnich dziesięciu lat oraz że nierówności powiększyły się w jednej czwartej gospodarek rozwijających się, co wiąże się z ograniczeniem dostępu do kształcenia, żywności, ziemi i kredytów;
- H. mając na uwadze, że wspólna oficjalna pomoc rozwojowa UE zmniejszyła się z 53,5 mld EUR w 2010 r. do 53,1 mld EUR w 2011 r., a tym samym odsetek oficjalnej pomocy rozwojowej obniżył się do 0,42 % DNB, podczas gdy w 2010 r. wynosił 0,44 % DNB; mając na uwadze, że UE i jej państwa członkowskie pozostają jednakże pierwszym darczyńcą pomocy rozwojowej na świecie;
- I. mając na uwadze, że celem umów handlowych zawieranych przez UE z krajami partnerskimi jest m.in. wspieranie i rozwój handlu i inwestycji oraz poprawa dostępu do rynku, aby zwiększać wzrost gospodarczy, pogłębiać współpracę i doskonalić spójność społeczną, ograniczać ubóstwo, tworzyć nowe możliwości zatrudnienia, poprawiać warunki pracy i podnosić stopę życiową, a tym samym ostatecznie przyczynić się do pełnego przestrzegania praw człowieka;
- J. mając na uwadze, że należy zagwarantować właściwe monitorowanie i praktyczne egzekwowanie klauzuli praw człowieka zawartej we wszystkich umowach handlowych; mając na uwadze, że systematyczne naruszanie klauzuli praw człowieka, jaką obłożone są umowy handlowe UE, uprawnia każdą z umawiających się stron do przyjęcia „właściwych środków”, które mogą obejmować całkowite lub częściowe zawieszenie bądź zerwanie umowy lub nałożenie ograniczeń;
- K. mając na uwadze, że inicjatywa pomocy na rzecz wymiany handlowej przynosi pozytywne wyniki, przyczyniając się do tworzenia lepszego potencjału handlowego i infrastruktury gospodarczej w krajach partnerskich;
- L. mając na uwadze, że jedną z przyczyn kryzysu finansowego jest niewdrożenie odpowiednich środków służących wykrywaniu i eliminowaniu wszelkich form korupcji oraz zapobieganiu im; mając na uwadze, że korupcja, rozpowszechniona w sektorze publicznym i prywatnym, zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się, utrudnia skuteczne, zakrojone na szeroką skalę i oparte na zasadzie równości propagowanie praw obywatelskich, politycznych i społecznych; mając na uwadze, że korupcja stoi na przeszkodzie demokracji i praworządności oraz bezpośrednio dotyka obywateli, ponieważ prowadzi do wzrostu kosztów usług publicznych i do obniżenia ich jakości, a także często ogranicza dostęp ludzi ubogich do wody, oświaty, opieki zdrowotnej oraz wielu innych usług o kluczowym znaczeniu;
- M. mając na uwadze, że obecny kryzys gospodarczy niesie ze sobą poważne konsekwencje dla pomocy na rzecz demokracji i sprawowania rządów udzielanej przez Unię Europejską i innych głównych darczyńców; mając na uwadze, że trudności gospodarcze w państwach będących darczyńcami prawdopodobnie będą skłaniać do zmniejszania udzielanej pomocy zagranicznej; mając jednak na uwadze, że w obliczu światowego kryzysu utrzymanie poziomu wsparcia dla reform politycznych i rozwoju demokracji w państwach trzecich staje się jeszcze ważniejsze;
- N. mając na uwadze, że kryzys gospodarczy i finansowy mają także niewspółmierny wpływ na prawa poszczególnych grup ludności, zwłaszcza na ludność najuboższą i marginalizowaną;
- O. mając na uwadze, że kryzys najbardziej niekorzystnie wpłynął na prawa ludzi najuboższych; mając na uwadze, że według Banku Światowego 1,2 mld ludzi żyje w skrajnym ubóstwie, za mniej niż 1,25 USD dziennie; mając na uwadze, że Bank Światowy ocenia, iż nawet jeśli nastąpi szybkie ożywienie, w wyniku kryzysu gospodarczego 71 mln ludzi na świecie będzie pozostawać do 2020 r. w skrajnym ubóstwie; mając na uwadze, że trzy czwarte osób ubogich na świecie żyje w krajach o średnim dochodzie;

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

- P. mając na uwadze, że kryzys finansowy rozprzestrzenił się po całym świecie różnymi kanałami, wchodząc w interakcję z innymi kryzysami (jak kryzys żywnościowy i paliwowy) w różnym tempie i z różną intensywnością; zauważa z zaniepokojeniem, że Bank Światowy i ONZ oceniają, iż z uwagi na kryzys w ubóstwo popadło dodatkowo między 55 a 103 mln osób, co jeszcze bardziej zagraża przestrzeganiu praw człowieka;
- Q. mając na uwadze, że osoby żyjące w ubóstwie i pozbawione obrony potrzebują skutecznego i przystępnego cenowo dostępu do wymiaru sprawiedliwości, aby móc dochodzić swoich praw lub zaskarżać popełniane wobec nich naruszenia praw człowieka; mając na uwadze, że brak dostępu do rzetelnego procesu i postępowania sądowego stawia je w jeszcze trudniejszej sytuacji gospodarczej i społecznej;
- R. mając na uwadze, że liczba osób bezrobotnych na świecie wynosiła w 2012 r. 200 mln, czyli wzrosła o 27 mln od początku kryzysu w 2008 r., co stanowi naruszenie prawa do pracy oraz powoduje spadek dochodów gospodarstw domowych; mając na uwadze, że pogorszenie warunków gospodarczych i bezrobocie mogą mieć wpływ na zdrowie poszczególnych osób, co może powodować brak poczucia własnej wartości, a nawet depresję;
- S. mając na uwadze, że ponad 40 % osób zatrudnionych w krajach rozwijających się pracuje w sektorze nieformalnym, co w wielu przypadkach prowadzi do niestabilnych i nierównych warunków pracy, bez jakiegokolwiek ochrony socjalnej, a tylko 20 % rodzin może korzystać z jakiegokolwiek formy ochrony socjalnej;
- T. mając na uwadze, że z powodu kryzysu prawa kobiet są mniej przestrzegane, czego przejawami są np. wykonywanie przez nie dodatkowej i niepłatnej pracy oraz rosnąca przemoc; mając na uwadze, że rozwój usług publicznych i ustanowienie skutecznych systemów ochrony socjalnej są kluczowe dla zapewnienia przestrzegania praw społecznych i gospodarczych przysługujących kobietom;
- U. mając na uwadze, że kobiety często nie są traktowane w miejscu pracy na równi z mężczyznami w sprawach takich jak dostęp do zatrudnienia, wynagrodzenie, zwolnienie z pracy, świadczenia z zabezpieczenia społecznego i ponowne zatrudnienie;
- V. mając na uwadze, że kryzys nieproporcjonalnie dotyka osoby młode; mając na uwadze, że w 2011 r. bezrobotnych było ogółem 74,8 mln młodych osób w wieku 15-24 lat, czyli o ponad 4 mln więcej niż w 2007 r., przy niezwykle wysokim bezrobociu na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej;
- W. mając na uwadze, że w krajach o niskim i średnim dochodzie około 200 mln młodych ludzi nie ukończyło szkoły podstawowej, a tym samym zostało pozbawionych prawa do kształcenia;
- X. mając na uwadze, że szczególnie dotknięte kryzysem finansowym i gospodarczym są dzieci, gdyż ich sytuację często pogarszają bezradność i ryzyko, jakich doświadczają ich opiekunowie;
- Y. mając na uwadze, że ogółem 61 mln dzieci w wieku szkolnym nie uczęszcza do szkoły, a od 2008 r. brak postępów w kierunku zapewnienia powszechnego kształcenia podstawowego; mając na uwadze, że połowa z tej liczby przypada na Afrykę Subsaharyjską, gdzie nauki szkolnej pozbawionych jest 31 mln dzieci, oraz że do porzucenia szkoły w celu pomocy w gospodarstwie domowym, w wyniku presji ubóstwa, zmuszonych jest więcej dziewcząt niż chłopców;
- Z. mając na uwadze, że dowody empiryczne wskazują, iż w czasach kryzysu gospodarczego, gdy budżety na edukację są ograniczane, więcej dzieci przedwcześnie porzuci naukę szkolną lub w ogóle jej nie rozpocznie, podejmując pracę; mając na uwadze, że ponad 190 mln dzieci w wieku 5-14 lat jest zmuszonych do pracy, przy czym do pracy wykorzystywane jest co czwarte dziecko w wieku 5-17 w Afryce Subsaharyjskiej, w porównaniu z co ósmym w regionie Azji-Pacyfiku oraz co dziesiątym w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach; mając na uwadze, że w szczególności dziewczętom w większym stopniu grozi uniemożliwienie nauki szkolnej i przymus pracy w charakterze dzieci-robotników lub pracy w gospodarstwie domowym; mając na uwadze, że negatywnie wpływa to na dobro dzieci i ich prawo do kształcenia, a w perspektywie długoterminowej – na jakość siły roboczej i ogólny rozwój;
- AA. mając na uwadze, że miliony ludzi walczące o zaspokojenie podstawowych potrzeb borykają się z rosnącymi i niestabilnymi cenami żywności z powodu spekulacji finansowych na rynkach instrumentów pochodnych; mając na uwadze, że od 2007 r. globalny postęp w ograniczaniu głodu uległ spowolnieniu; mając na uwadze, że 868 mln ludzi cierpi na chroniczne niedożywienie, z czego zdecydowana większość (850 mln) mieszka w krajach rozwijających się; mając na uwadze, że strategie zaradcze stosowane w gospodarstwach domowych znajdujących się w trudnej sytuacji obejmują obniżenie ilości i/lub jakości spożywanej żywności na krytycznych etapach rozwoju dzieci lub podczas ciąży, co wywołuje długotrwałe skutki dla rozwoju fizycznego i zdrowia psychicznego;

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

- AB. mając na uwadze, że w związku z rosnącym popytem na towary rolne przeznaczone do produkcji żywności, a coraz częściej do wykorzystania w energetyce i przemyśle, wzrasta również konkurencja o ziemię – zasób coraz rzadziej dostępny; mając na uwadze, że inwestorzy krajowi i międzynarodowi stosują długoterminowe umowy kupna lub leasingu, aby zabezpieczyć ogromne połacie ziemi, co może powodować problemy społeczno-gospodarcze i środowiskowe w krajach, których to zjawisko dotyczy, w szczególności dla ludności lokalnej;
- AC. mając na uwadze, że wpływ kryzysu gospodarczego może okazać się szczególnie dotkliwy dla osób starszych, które mogą być bardziej narażone na utratę pracy i mają mniejsze szanse na przekwalifikowanie i ponowne zatrudnienie; mając na uwadze, że kryzys może ograniczyć ich dostęp do przystępnej cenowo opieki zdrowotnej;
- AD. mając na uwadze, że wzrost cen leków (nawet o 30 %) wywiera negatywny wpływ na prawo do opieki zdrowotnej osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, w szczególności dzieci, osób starszych i osób niepełnosprawnych;
- AE. mając na uwadze, że w wyniku kryzysu gospodarczego 214 mln pracowników migrujących na całym świecie jest obecnie w większym stopniu dotkniętych nierównym traktowaniem, zbyt niską płacą lub brakiem płacy oraz nadmiernym fizycznym wykorzystaniem;
- AF. mając na uwadze, że przekazy pieniężne, mikrofinansowanie oraz przepływ inwestycji bezpośrednich za granicę są istotnymi sposobami łagodzenia wywołanego kryzysem wstrząsu, jakiego doznały gospodarki krajów rozwijających się;
- AG. mając na uwadze, że handel ludźmi jest współczesną formą niewolnictwa i stanowi poważne naruszenie podstawowych praw człowieka; mając na uwadze, że handlarze ludźmi wykorzystują to, iż ich potencjalne ofiary poszukują godnej pracy i możliwości wydobywania się z ubóstwa; mając na uwadze, że dwie trzecie ofiar handlu ludźmi to kobiety i dziewczęta;
- AH. mając na uwadze, że na całym świecie 1,3 mld ludzi pozbawionych jest dostępu do energii elektrycznej; mając na uwadze, że dostęp do energii, w szczególności energii elektrycznej, ma istotne znaczenie dla realizacji niektórych milenijnych celów rozwoju, gdyż m.in. ogranicza ubóstwo przez zwiększenie produktywności, generuje większy dochód i rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz prowadzi do wzmocnienia pozycji gospodarczej i społecznej;
- AI. mając na uwadze, że sektor rolnictwa jest źródłem zatrudnienia i utrzymania dla ponad 70 % siły roboczej w krajach rozwijających się; mając na uwadze, że część oficjalnej pomocy rozwojowej przeznaczona na rolnictwo stale maleje i obecnie stanowi zaledwie 5 % wartości całej oficjalnej pomocy rozwojowej; mając na uwadze, że w krajach ubogich w surowce i o niskim dochodzie wzrost w sektorze rolnictwa ogranicza ubóstwo pięć razy skuteczniej niż wzrost w innych sektorach (11 razy w Afryce Subsaharyjskiej); mając na uwadze, że rozwój obszarów wiejskich oraz środki mające na celu wsparcie rolnictwa, w szczególności produkcji lokalnej, są głównymi elementami wszystkich strategii rozwoju i mają kluczowe znaczenie dla eliminacji ubóstwa, głodu i zacoiania;
- AJ. mając na uwadze, że dane zagregowane, które często wykorzystuje się, by opisać wpływ kryzysu, mogą przesłaniać istnienie ogromnych rozbieżności między poszczególnymi krajami i w ramach krajów; mając na uwadze trudny dostęp do aktualnych danych niezbędnych do pełnego zrozumienia wpływu kryzysu gospodarczego na regiony i najsłabsze grupy społeczne; mając na uwadze, że potrzebne jest wspólne i innowacyjne gromadzenie i analizowanie danych w skali światowej;
- ponownie wyraża niezłomną wolę obrony i promowania praw człowieka i podstawowych wolności – obywatelskich, politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturalnych – jako podstawowej zasady polityki zagranicznej Unii Europejskiej i jako podwaliny wszystkich innych obszarów polityki, zgodnie z Traktatem z Lizbony, w szczególności w kontekście kryzysu gospodarczego i finansowego;
  - podkreśla, że prawa człowieka obejmują prawo do żywienia, wody, edukacji, odpowiednich warunków mieszkaniowych, ziemi, godnej pracy, zdrowia i zabezpieczenia społecznego; potępia fakt, że prawa te od początku kryzysu są w pewnej liczbie krajów ograniczane; przyznaje, że ubóstwo i jego pogłębianie się leżą u podstaw większości przypadków braku poszanowania tych praw; apeluje do UE o podjęcie większych wysiłków i przeznaczenie większych kwot na realizację milenijnych celów rozwoju, ponieważ widać wyraźnie, że świat jest bardzo daleki od osiągnięcia celów wyznaczonych na 2015 r.;
  - nalega, aby reakcja na kryzys obejmowała współpracę wielostronną skoordynowaną międzynarodowo zarówno na szczeblu regionalnym, jak i międzyregionalnym, skupiającą się na silnym podejściu opartym na prawach człowieka;

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

4. przypomina, że rządy mają obowiązek poszanowania, ochrony i pełnego przestrzegania praw człowieka, w tym praw gospodarczych i społecznych, a także wolności cyfrowej, w każdym czasie, zgodnie z prawem międzynarodowym dotyczącym praw człowieka; wzywa rządy do wystrzegania się wszelkich form dyskryminacji i do powszechnego zapewnienia podstawowych praw człowieka; ubolewa nad istniejącą przepaścią między prawnym uznawaniem a politycznym egzekwowaniem tych praw;
5. potwierdza, że wprawdzie światowy kryzys gospodarczy stanowi poważne zagrożenie dla pełnej realizacji praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, jednak nie ma usprawiedliwienia dla zaniedbywania przez państwa – niezależnie od poziomu dochodów – obowiązku przestrzegania podstawowych praw człowieka; zaznacza, że rządy mają w każdym czasie obowiązek zapewnić „minimalne podstawowe poziomy” praw społecznych i gospodarczych niezbędne do godnego życia;
6. apeluje do rządów, aby w reakcjach politycznych priorytetowo traktowały interesy najsłabszych grup społecznych poprzez wykorzystanie ram praw człowieka w procesie decyzyjnym; wzywa rządy do stosowania wszelkich środków niezbędnych do zapewnienia powszechnego dostępu do sprawiedliwości, ze szczególnym uwzględnieniem osób żyjących w ubóstwie, które muszą w pełni znać swoje prawa i środki umożliwiające korzystanie z nich; wzywa UE do nasilenia walki z bezkarnością oraz wsparcia na rzecz programów dotyczących praworządności i reformy wymiaru sprawiedliwości w krajach partnerskich, aby umożliwić aktywnemu społeczeństwu obywatelskiemu stworzenie podstawy do wszelkich procesów demokratyzacji;
7. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie UE do promowania praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych oraz do wzmocnienia wysiłków na rzecz zapewnienia powszechnego i niedyskryminacyjnego dostępu do podstawowych usług, ze szczególnym uwzględnieniem ubogich i najsłabszych grup społecznych, zgodnie ze strategicznymi ramami UE dotyczącymi praw człowieka i demokracji; oczekuje, że znajdzie to odbicie w konkretnych środkach, w tym w strategiach krajowych dotyczących praw człowieka opracowywanych przez delegatury UE;
8. nalega, aby specjalny przedstawiciel UE ds. praw człowieka zapewnił pierwszoplanowe traktowanie praw człowieka w ramach inicjatyw politycznych, ze szczególnym naciskiem na najsłabsze grupy w społeczeństwach krajów trzecich;
9. podkreśla znaczenie zadbania o to, by wsparcie dla propagowania praw człowieka i demokracji nie zostało osłabione poprzez zmniejszenie budżetu na takie projekty w reakcji na kryzys; w związku z tym zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia stałego wsparcia projektów finansowanych przez Europejski Instrument na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka (EIDHR) z myślą o obrońcach praw człowieka, w tym tych, którzy działają na rzecz praw gospodarczych i społecznych, takich jak prawa pracowników i migrantów, oraz podkreśla znaczenie promowania edukacji w zakresie praw człowieka;
10. przypomina rządów o spoczywającym na nich obowiązku zadbania, aby organizacje społeczeństwa obywatelskiego posiadały środki niezbędne do pełnienia swojej roli w społeczeństwie, oraz o tym, że nie powinny wykorzystywać obecnego kryzysu jako usprawiedliwienia ograniczania wsparcia dla tych organizacji; wzywa do odpowiedniego finansowania Instrumentu na rzecz Społeczeństwa Obywatelskiego po 2013 r. w celu dalszego wzmocnienia potencjału społeczeństwa obywatelskiego w krajach partnerskich;
11. zaznacza, że Komisja powinna uwzględniać przepisy dotyczące praw człowieka w ocenach skutków wniosków ustawodawczych i pozaustawodawczych, środków wykonawczych oraz umów handlowych i inwestycyjnych, które mają znaczący wpływ gospodarczy, społeczny i środowiskowy;
12. z zaniepokojeniem zauważa, że światowy kryzys gospodarczy zagraża wydatkom państw członkowskich na oficjalną pomoc rozwojową; przypomina, że koszty światowego kryzysu gospodarczego są ponoszone w nieproporcjonalnym stopniu przez kraje ubogie, pomimo że ich źródłem są kraje bogatsze; apeluje zatem do UE i jej państw członkowskich o utrzymanie i realizację bieżących dwustronnych i wielostronnych zobowiązań związanych z oficjalną pomocą rozwojową oraz celów określonych w deklaracji milenijnej ONZ, zwłaszcza poprzez zajęcie się obszarami, w których obecnie nie dokonuje się żadnych postępów, a także o zapewnienie efektywnego wykorzystywania pomocy rozwojowej, aby zagwarantować jak najlepsze wyniki w stosunku do kosztów oraz spójność między polityką w dziedzinie praw człowieka a polityką w dziedzinie rozwoju; przypomina, że kraje wschodzące także mają ważną rolę do odegrania z uwagi na ich potencjalny wkład w pomoc publiczną na rzecz rozwoju;
13. apeluje do Komisji, ESDZ i państw członkowskich o kształtowanie reakcji na kryzys i polityki rozwoju na podejściu opartym na prawach człowieka, zgodnie z komunikatem Komisji dotyczącym programu na rzecz zmian – przyszłości unijnej polityki rozwoju, a także z rezolucją Parlamentu z dnia 23 października 2012 r. dotyczącą tego komunikatu ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0386.

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

14. podkreśla, że spójność i koordynacja polityki mają istotne znaczenie dla osiągnięcia celu, jakim jest ograniczenie ubóstwa, oraz dla zwiększenia wiarygodności i wpływu pomocy zewnętrznej UE;
15. przypomina, że wsparcie budżetowe dla krajów partnerskich oraz wszelkie umowy handlowe powinny być uwarunkowane poszanowaniem praw człowieka i demokracji w krajach partnerskich; jest zdania, że darczyńcy i pożyczkodawcy powinni w szczególności w sposób skoordynowany reagować na zgłoszone przypadki oszustw i korupcji oraz wspierać reformy prowadzące w tych krajach do dobrego sprawowania władzy i zapewnienia przejrzystości; wzywa UE i państwa członkowskie do dokonywania systematycznych analiz ryzyka związanego z rozprzestrzenianiem korupcji w krajach partnerskich, która może utrudnić osiągnięcie pożądaných skutków projektów rozwojowych i humanitarnych;
16. wzywa kraje rozwijające się do opracowywania polityki gospodarczej wspierającej zrównoważony wzrost i rozwój, generującej miejsca pracy, pierwszoplanowo traktującej najsłabsze grupy społeczne w ramach reakcji politycznych oraz opierającej rozwój na stabilnym systemie fiskalnym umożliwiającym eliminowanie oszustw podatkowych, co jest niezbędne do bardziej skutecznej i sprawiedliwej mobilizacji zasobów krajowych;
17. zachęca inwestorów zagranicznych i krajowych, aby nakłaniali do prowadzenia polityki odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw we wszystkich krajach, z naciskiem na zrównoważony rozwój i dobre sprawowanie rządów oraz z wyraźnym skupieniem na prawach człowieka, godnej pracy, normach pracy, swobodzie zrzeszania się, układach zbiorowych i innych kwestiach społecznych;
18. zachęca kraje rozwijające się do korzystania z preferencji handlowych przyznawanych przez UE w ramach ogólnego systemu preferencji (GSP+) w celu pobudzenia gospodarki tych krajów, zróżnicowania ich eksportu i zwiększenia ich konkurencyjności; przypomina o spoczywającym na nich w ramach systemu GSP+ obowiązku ratyfikacji i skutecznego wdrożenia podstawowych konwencji międzynarodowych odnoszących się do praw człowieka i praw pracowniczych, do ochrony środowiska oraz do dobrego sprawowania rządów, które to konwencje wymieniono w ramach tego systemu;
19. wzywa UE do poparcia i przyjęcia międzynarodowego celu w zakresie powszechnego dostępu do energii do 2030 r., gdyż przyczyni się to do poprawy sytuacji gospodarczej osób najuboższych i należących do najsłabszych grup społecznych w krajach rozwijających się i przyniesie im korzyści społeczne;
20. przyjmuje z zadowoleniem wprowadzenie szczególnego mechanizmu wykonawczego mającego na celu monitorowanie wdrażania klauzul praw człowieka w umowach dwustronnych i regionalnych UE, zwanych „umowami nowej generacji”; z zadowoleniem przyjmuje działania mające na celu udoskonalenie analizy sytuacji w zakresie praw człowieka w krajach trzecich przy inicjowaniu lub zawieraniu umów handlowych i/lub inwestycyjnych; z zaniepokojeniem zauważa, że obecne przepisy dotyczące monitorowania praw człowieka zawarte w odpowiednich umowach są niejasno określone lub niewystarczająco ambitne; wzywa UE do wykazania niezłomności i pryncypializmu w naleganiu, by jej kraje partnerskie przestrzegały zawartych w umowach międzynarodowych klauzul dotyczących praw człowieka;
21. z zadowoleniem przyjmuje ponowne skoncentrowanie pomocy UE na krajach najsłabiej rozwiniętych, apelując do krajów o średnim dochodzie, aby przeznaczały rosnący odsetek swoich wpływów budżetowych na systemy ochrony socjalnej oraz pełne przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do osób najuboższych i należących do najsłabszych grup społecznych;
22. wzywa społeczność międzynarodową do zapewnienia wystarczającej pomocy rządów krajów Afryki Subsaharyjskiej, aby zapobiec pogłębieniu kryzysu humanitarnego przez kryzys finansowy w niektórych krajach regionu;
23. wzywa rządy, aby przestrzegały swoich obowiązków wobec obywateli w zakresie dobrego gospodarowania surowcami naturalnymi;
24. apeluje do rządów, aby przyjęły wszelkie środki niezbędne do ograniczenia skrajnej nierówności dochodów oraz zapewniły warunki, które umożliwią osobom żyjącym obecnie w skrajnym ubóstwie pełne wykorzystanie ich potencjału oraz godne życie;
25. apeluje do rządów w krajach rozwijających się, aby opracowywały systemy ochrony socjalnej, gdyż są one istotne dla ochrony najsłabszych grup społecznych oraz dla zapewnienia odporności na wstrząsy gospodarcze i środowiskowe, a także okazują się stanowić inwestycję w społeczeństwo, a nie koszt, co wykazały programy opieki społecznej, takie jak bolsa familia w Brazylii, lub systemy prac publicznych oparte na zapotrzebowaniu, takie jak krajowy system gwarancji zatrudnienia na obszarach wiejskich (NREGS) w Indiach; zaznacza, że powodzenie tych systemów transferu środków pieniężnych w znacznej mierze zależy od postawienia warunków związanych z podejmowaniem nauki szkolnej i uczęszczaniem do szkoły, a także z aspektami zdrowotnymi, wśród których najważniejsze jest szczepienie dzieci;
26. z zadowoleniem przyjmuje wspólną inicjatywę specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. żywności Oliviera De Shuttera oraz specjalnej sprawozdawczynie ONZ ds. skrajnego ubóstwa i praw człowieka Magdaleny Sepúlvedy Carmony, mającą na celu wzmocnienie systemów ochrony socjalnej w krajach rozwijających się poprzez światowy fundusz na rzecz ochrony socjalnej, dzięki któremu solidarność międzynarodowa może przełożyć się na korzyści dla krajów najsłabiej rozwiniętych; zwraca się do Komisji o zapewnienie wsparcia tych programów;

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

27. uważa, że inwestycje w zrównoważone rolnictwo w krajach rozwijających się są istotnym czynnikiem przyspieszającym zwalczanie braku bezpieczeństwa żywnościowego i pobudzanie ogólnego wzrostu gospodarczego; apeluje do rządów o wspieranie odpowiedzialnych inwestycji w sektorze prywatnym oraz drobnych producentów żywności, zwłaszcza kobiet i spółdzielni rolniczych, które najskuteczniej ograniczają skrajne ubóstwo, zwiększając dochód z pracy; podkreśla znaczenie inwestycji w infrastrukturę obszarów wiejskich, co obniża koszty transakcji i umożliwia rolnikom docieranie do rynków i osiąganie wyższych dochodów;
28. wzywa rządy do zapobieżenia negatywnym skutkom, jakie dla drobnych rolników i lokalnych producentów mogą przynieść działania krajowych i międzynarodowych spekulantów inwestujących w grunty, które to działania mogą spowodować wysiedlenia, problemy środowiskowe, brak bezpieczeństwa żywnościowego oraz niepewność dochodów; w tym kontekście przypomina, że bezpieczeństwo zatrudnienia i żywienia stanowi warunek poszanowania praw człowieka, demokratyzacji i wszelkiego zaangażowania politycznego;
29. przypomina zarówno rządowi, jak i sektorowi prywatnemu, że należy przestrzegać nieformalnych i tradycyjnych praw własności ziemi oraz praw użytkowania gruntów; podkreśla, że największej ochrony potrzebują grupy o słabszej pozycji, np. ludy tubylcze, ponieważ ziemia jest często jedynym zasobem, który może stanowić źródło ich utrzymania;
30. apeluje do rządów, aby nie likwidowały ani nie zmniejszały dotacji do żywności, gdyż dotacje te mogą ograniczać występowanie głodu i poprawiać warunki żywieniowe w korzystających z nich gospodarstwach domowych;
31. apeluje o zapewnienie większej przejrzystości na rynkach towarowych, aby uniknąć niestabilności cen surowców rolnych spowodowanej nadmierną spekulacją, i podkreśla, że należy zwrócić większą uwagę na tę kwestię oraz poprawić koordynację działań w tym zakresie w skali międzynarodowej;
32. przypomina rządowi, że polityka w zakresie zatrudnienia ludzi młodych powinna koncentrować się nie tylko na tworzeniu miejsc pracy, lecz także na zapewnianiu dochodów i warunków pracy umożliwiających odpowiedni poziom życia;
33. wyraża poparcie dla globalnego wprowadzenia podatku od transakcji finansowych, który mógłby być innowacyjnym mechanizmem finansowania rozwoju, ostatecznie przyczyniającym się do powszechnego pełnego stosowania praw gospodarczych i społecznych; zachęca wszystkie państwa członkowskie do poparcia propozycji budżetowej UE dotyczącej podatku od transakcji finansowych;
34. podkreśla, że zwalczanie nielegalnych przepływów finansowych, rajów podatkowych i spekulacji na rynkach towarowych to niezbędne kroki na drodze ku przestrzeganiu praw człowieka, zwłaszcza w krajach o niskim dochodzie;
35. jest zdania, że kraje rozwijające się powinny wprowadzić innowacyjne systemy finansowania polityki gospodarczej; zachęca kraje do rozwijania mechanizmów finansowych powiązanych z ich własnymi zasobami;
36. apeluje o lepszą konkurencyjność przedsiębiorstw w krajach rozwijających się, co umożliwiłoby ograniczenie bezrobocia i sprzyjanie polityce na rzecz zatrudnienia;
37. uważa, że pierwszorzędne znaczenie ma wzmocnienie polityki w zakresie rozwoju umiejętności i w zakresie szkoleń, w tym edukacji nieformalnej oraz staży i zdobywania kwalifikacji w trakcie pracy, która to polityka zapewnia wsparcie ułatwiające pomyślne przechodzenie od nauki szkolnej na rynek pracy;
38. podkreśla, że wydarzenia Arabskiej Wiosny ujawniły szereg błędów w polityce UE wobec tego regionu, w tym w odniesieniu do sytuacji młodych ludzi, którzy borykają się z masowym bezrobociem i brakiem perspektyw w swych krajach; wzywa UE do podjęcia skuteczniejszych działań w celu zaradzenia skutkom kryzysu finansowego w krajach trzecich, w tym poprzez należyte uwzględnianie raportów organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
39. apeluje zarówno do rządów krajów o wysokim odsetku pracy dzieci, jak i do międzynarodowych darczyńców o wspieranie środków zapobiegawczych, takich jak poszerzanie dostępu do szkół, poprawa ich jakości i ograniczenie kosztów, aby obniżyć poziom ubóstwa i wspierać wzrost gospodarczy;
40. apeluje do rządów o zapewnienie programów edukacyjnych drugiej szansy dla osób, które nie uczęszczały do szkoły podstawowej, w celu wyposażenia ich w umiejętność czytania, pisania i liczenia, a także umiejętności pozwalające na zapewnienie sobie utrzymania, mogące pomóc im wydostać się z ubóstwa;
41. apeluje do rządów o intensyfikację środków służących wspieraniu ochrony dzieci, w tym środków mających na celu zwalczanie przemocy wobec dzieci oraz upowszechnianie wśród urzędników państwowych wiedzy o przemocy wobec dzieci;

Czwartek, 18 kwietnia 2013 r.

42. przypomina, że wszelkie strategie zmierzające do ożywienia gospodarczego będą wymagały zdecydowanego uwzględnienia równości płci; wzywa do pilnego wdrożenia strategii i praktyk zapewniających, że więcej kobiet będzie wchodzić na rynek pracy, podejmując pracę w godnych warunkach i z ochroną socjalną; wzywa do publicznych inwestycji w usługi opiekuńcze w celu ograniczenia bezpłatnej pracy domowej i opiekuńczej wykonywanej przez kobiety; nalega, aby w ramach polityki rynku pracy zajęto się kwestią braku czasu rodziców na opiekę nad dziećmi i ich wychowywanie;
43. zaznacza, że kobiety muszą być bardziej zaangażowane w dialog społeczny i procesy decyzyjne; przypomina, że kształcenie dziewcząt i kobiet oraz poprawa sytuacji w zakresie równouprawnienia płci są niezbędne;
44. apeluje do rządów, aby rozwiązały neuralgiczne problemy z zakresu praw człowieka dotyczące osoby starsze, zwłaszcza w czasach pogorszenia koniunktury gospodarczej, takie jak długotrwałe bezrobocie, związana z wiekiem dyskryminacja przy zatrudnieniu, niepewność dochodów i nieprzystępna cenowo opieka zdrowotna; wzywa rządy do wprowadzenia nowych innowacyjnych mechanizmów służących elastycznemu udziałowi siły roboczej, takich jak umożliwienie osobom starszym pobierania emerytur socjalnych przy jednoczesnej pracy w niepełnym wymiarze godzin, programy przekwalifikowania lub instrumenty podatkowe sprzyjające zatrudnieniu osób starszych;
45. wzywa do ograniczenia kosztów transakcji przy przekazach pieniężnych oraz do umożliwienia np. migrantom otwierania rachunków bankowych w krajach przyjmujących;
46. wzywa rządy, aby w czasie kryzysu gospodarczego i finansowego w swoich programach zapewniły priorytetowe traktowanie walki z handlem ludźmi; apeluje do rządów o pełne wdrożenie przepisów mających na celu ściganie handlarzy ludźmi i przemytników ludzi, poszerzenie wsparcia i pomocy prawnej dla ofiar handlu ludźmi oraz rozwijanie ściślejszej współpracy międzynarodowej;
47. z zadowoleniem przyjmuje dyskusje prowadzone na forum zespołu wysokiego szczebla ONZ ds. agendy rozwoju po 2015 r. z udziałem europejskiego komisarza ds. rozwoju; uważa, że ramy na okres po 2015 r. powinny priorytetowo traktować powszechne wdrożenie praw człowieka i uwzględniać wpływ kryzysu finansowego i gospodarczego, w szczególności na osoby najuboższe i należące do najsłabszych grup społecznych, oraz że w ramach tych należy utrzymać zobowiązania do wypełnienia celów dotyczących ograniczania ubóstwa; apeluje do wszystkich zainteresowanych stron, aby rozważyły określenie wymiernych celów i wskaźników, a także wskaźników jakościowych i wskaźników opartych na wynikach;
48. zwraca uwagę, że istnieje potrzeba dalszego badania i analizy wpływu kryzysu finansowego i gospodarczego na różne poszczególne regiony, w tym na UE oraz jej stosunki z krajami trzecimi, a także potrzeba lepszego monitorowania wczesnych sygnałów kryzysów światowych i regionalnych; zaznacza, że dane zdezagregowane powinny być w większym stopniu brane pod uwagę w badaniach i planowaniu polityki w celu lepszego uchwycenia i rozwiązania problemów dotyczących osoby najuboższe i należące do najsłabszych grup społecznych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia wsparcia finansowego na rzecz działającego pod egidą ONZ laboratorium innowacji „Global Pulse”, zainicjowanego przez sekretarza generalnego ONZ w 2009 r., w celu gromadzenia i analizy danych potrzebnych do lepszego zrozumienia wpływu kryzysu finansowego i gospodarczego na najsłabsze grupy społeczne oraz w celu zapewnienia właściwych reakcji politycznych;
49. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych (ESDZ), Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz Urzędowi Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka.

P7_TA(2013)0183

Szczegółowe sprawozdanie monitorujące w sprawie Chorwacji za rok 2012

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie kompleksowego sprawozdania monitorującego na temat Chorwacji za rok 2012 (2012/2871(RSP))

(2016/C 045/07)

Parlament Europejski,

— uwzględniając projekt traktatu dotyczącego przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej, a także protokołów i akt końcowy,